

Kipro lietuvių bendruomenės pirmininkė Rūta Pečkytė: „Neveikti šiuo metu yra žalinga, nes esame tikrai pavojingoje geopolitinėje situacijoje“

„Rasti savo vietą stiprinant šalies saugumą galime visi – tam nereikia didelės organizacijos, reikia motyvuotų žmonių“, – įsitikinusi Kipro lietuvių bendruomenės pirmininkė Rūta Pečkytė. Net ir nedidelės diasporos grupės šiandien tampa svarbia Lietuvos atsparumo dalimi.

Justina Mikeliūnaitė | Pasauliolietuvis.lt

Kaip pabrėžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkė Irma Petraitytė-Lukšienė, nėra per mažos bendruomenės ar per mažos pagalbos: „Kalbant apie pasipriešinimo iniciatyvas, svarbiausia – apgalvotas ir koordinuotas veikimas.“

Puikus pavyzdys, kad prisidėti prie visuotinės gynybos ir daryti realų poveikį gali kiekvienas, nesvarbu, kur gyvena, – Kipro lietuvių bendruomenė. Su jos pirmininke R. Pečkyte kalbamės apie kovą su propaganda, pilietines iniciatyvas ir patirtį telkiant visuomenę itin sudėtingame geopolitiniame kontekste.

Rūta Pečkytė PLB Seime | Asmeninio archyvo nuotr.

Prieš aštuonerius metus įkurta Kipro lietuvių bendruomenė vienija apie 50 aktyvių narių, tačiau organizacijos iniciatyvos, pilietinė pozicija bei pastangos stiprinti

mūsų šalies saugumą ir prisidėti prie pagalbos Ukrainai matomos ne tik Kipre, bet ir Lietuvoje, ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje. Bendruomenės nariai aktyviai dalyvauja protestuose dėl karo Ukrainoje ir dukart (2024 ir 2025 m,) surengė Pilietinio pasipriešinimo forumą, kuriame kipriečiai, ukrainiečiai ir lietuviai nagrinėjo pilietinio atsparumo temas – kaip mūsų visuomenės kovoja ir priešinasi okupacijai, dezinformacijai, kultūriniam naikinimui bei autoritariniams naratyvams vykdydamos visuomeninę veiklą, pasitelkdamos švietimą, žiniasklaidą, technologijas ir meną.

Praėjusių metų forumo programa buvo itin turtinga. Nuo pranešimo „Kibernetinio mūšio laukas: tiesos ir laisvės gynimas dirbtinio intelekto vedamo karo laikais“ (pranešėjas Kazimieras Sadauskas, kibernetinio saugumo ekspertas, „CBRX“ įkūrėjas) iki diskusijos „Nuo karo iki taikos infrastruktūrų: Kipro pavyzdžiai“ (kalbėjo prof. Yiannis Papadakis, Kipro universitetas; Doga Kayra Avseven ir dr. Loizos Kapsalis, Istorinio dialogo ir tyrimų asociacija; Marios Michaelides ir Huseyin Gurshan, Kipro sutaikymo aktyvistai) – renginio dalyviai gilinosi į pilietinio pasipriešinimo klausimus iš įvairių perspektyvų.

Pilietinio pasipriešinimo forumas Nikosijoje | Bendruomenės archyvo nuotr.

O šiais metais, spalio 23 d., suplanuoto forumo tema – „ILGA KOVA: kaip išlaikyti pasipriešinimą, solidarumą ir tiesą, kai greitos pabaigos nematyti“.

„Net ir mažos bendruomenės indėlis gali būti didelis, svarbiausia pasirinkti darbo, iniciatyvų kryptis ir jomis nuolat veikti, priminti apie vykstantį karą, apie mūsų saugumo iššūkius, reikia būti matomiems ir girdimiems“, – atkreipia dėmesį R. Pečkytė.

Kartais šalių, kuriose gyvena palyginti nedaug lietuvių, bendruomenės ar kitos diasporos organizacijos nuvertina galimą savo indėlį stiprinant visuotinį atsparumą ar ruošiantis pilietiniam pasipriešinimui. Kaip Kipro lietuvių bendruomenė išnaudoja savo stiprybes šiose srityse ir ar tikrai reikia daug aktyvių žmonių, norint daryti pokytį?

Mūsų stiprybė, manau, yra ta, kad bendruomenės branduolį sudaro itin patriotiški žmonės, kuriems labai rūpi valstybės ateitis. Todėl norime daryti pokyčius ta kryptimi net ir būdami toli nuo Lietuvos. Išskirčiau gerą komandą, kuri veikia ir mato ta pačia kryptimi, dalinasi idėjomis ir jomis tiki. Esu įsitikinusi, kad bendruomenės dydis nėra trukdis skleistis geroms idėjoms. Reikia tik didelio noro ir, žinoma, suvokimo, kodėl tą darai.

Bendruomenės veikla ir pilietinės iniciatyvos yra savanoriškas darbas, todėl suprantama, kad ne visi nori imtis didesnių projektų ar idėjų įgyvendinimo, ypač mažose bendruomenėse. Tačiau mes į tai nekreipiame dėmesio, jei norime, tikime idėja, tai ir imamės veikti. Pokyčiui įgyvendinti nebūtina suburti (nors tikrai nepakenktų) daug aktyvių žmonių. Svarbu turėti nors ir mažą, bet aktyviai ir kryptingai veikiančią komandą.

Pagrindinės Kipro lietuvių bendruomenės stiprybės dabartiniame geopolitiniame kontekste – patriotiškumas, veiklumas, atsparumas dezinformacijai, noras prisidėti prie Lietuvai svarbių iniciatyvų.

Lietuvių ir ukrainiečių bendruomenių protestai Kipre | 2022 m. Bendruomenės archyvo nuotr.

Viena svarbiausių Kipro lietuvių bendruomenės iniciatyvų – Pilietinio pasipriešinimo forumas, šiemet rengiamas jau trečią kartą. Kaip kilo mintis surengti tokį forumą būtent Kipre? Kokie buvo pagrindiniai šių renginių tikslai ir kiek pavyko juos įgyvendinti?

Prieš trejus metus, atėjus paraiškų dėl Užsienio reikalų ministerijos paramos bendruomenės renginiams teikimo laikui, kai buvo dar tik pati karo Ukrainoje pradžia ir tam skiriamas prioritetas, kilo mintis surengti forumą. Be to, kad palaikome Ukrainą, turėjome ir turime glaudžius ryšius su ukrainiečių bendruomene Kipre, dalyvaujame jų renginiuose, rengiame bendrus projektus. Todėl jautėm stiprų norą nors šiek tiek padėti ir savo resursais.

Kipro kontekstas yra unikalus, nes čia gyvena labai daug rusų, tad ypač karo pradžioje buvo labai daug propagandos, dezinformacijos ir t. t. Todėl čia ypač svarbu šviesti žmones, pasakoti jiems apie situaciją, diskutuoti, tad forumo formatas atrodė puikiai tinkamas.

Mūsų tikslas buvo didinti karo matomumą, padėti ukrainiečiams nesijausti

vieniems savo kovoje, viešinti rusų daromus nusikaltimus, priartinti tai ir prie Kipro visuomenės (pusė Kipro taip pat iki šiol okupuota, tad yra tam tikrų sąlyčio taškų).

Visus tikslus pavyko įgyvendinti, sulaukėme puikių atsiliepimų. Patiems ukrainiečiams tai yra svarbu renginys jau vien todėl, kad jie jaučia mūsų paramą ir pagalbą. Į diskusijas taip pat įtraukiame kipriečius, akademinio pasaulio atstovus ir kitų sričių specialistus. Trečiasis Pilietinio pasipriešinimo forumas bus surengtas šių metų spalio 23 d. Nikosijoje, tad tradicija tęsiama, yra planų ją tęsti ir ateityje.

Džiugu, kad forumas tampa kasmetiniu renginiu. Kokias dar veiklas, projektus, skirtus kovoti su propaganda, dezinformacija ir kitokia priešiškų jėgų įtaka diasporai ir vietos gyventojams, inicijuoja bendruomenė?

Su priešiškų jėgų įtakomis tenka nemažai susidurti, kadangi rusų įtaka Kipre yra itin didelė. Čia įsikūrusi labai didelė jų bendruomenė, be to, jie turi įtakos visur, ir valdžioje, ir visur kitur šalyje. Nuo karo pradžios kartu su ukrainiečiais ypač kovojome ir už tai, kad nebūtų rengiami gegužės 9-osios paradai su sovietiniais simboliais (jie vis dar vyksta, deja).

Dalyvavome begalėje protestų, minėjimų prieš rusijos karą Ukrainoje. Kipre veikia labai platus rusijos agentų tinklas, apie tai kalbame ir forumuose, yra drąsių žurnalistų, kurie atskleidžia įvairias schemas, tiria rusijos įtaką Kipre ir už tai yra persekiojami – jiems suteikiame progą pristatyti savo žinias mūsų renginyje. Norime, kad tai būtų platforma drąsiems žmonėms.

Aktyviai reaguojame, jei pastebime dezinformacijos ar propagandos apraiškas informacinėje erdvėje – štai vienas pagrindinių Kipro dienraščių dar karo pradžioje buvo pasidalinęs mūsų paaiškinimu po straipsnio, kuris, mūsų vertinimu, neatitiko realybės ir buvo propagandinis.

Stengiamės šviesti ir vietos gyventojus, bendruomenę, nes jie gana toli nuo šio karo, tad ir žinių turi tikrai nedaug. Pačios bendruomenės pilietiškumui stiprinti šiais metais pradėjome Šaulių Sąjungos veiklą Kipre. Kol kas esame tik kelios narės, o kitą mėnesį būrio vadas turėtų atvykti į Kiprą priimti ir daugiau priesaikų, tad čia tikrai yra patriotiškų ir aktyvių žmonių, kurie pasiryžę tapti šauliais.

Kipras, šauliai

Šių metų rugpjūtį Lietuvoje Lietuvos šaulių sąjungai prisiekė Kipro lietuvių bendruomenės tarybos narės Beatričė Vaitiekūnaitė, Rūta Pečkytė ir Neringa Gruzdytė. Jos tapo Suvalkijos rinktinės 403 kuopos dalimi | Bendruomenės archyvo nuotr.

Šių metų rugpjūtį Lietuvoje Lietuvos šaulių sąjungai prisiekė Kipro lietuvių bendruomenės tarybos narės Beatričė Vaitiekūnaitė, Rūta Pečkytė ir Neringa Gruzdytė. Jos tapo Suvalkijos rinktinės 403 kuopos dalimi | Bendruomenės archyvo nuotr.

Kokius pagrindinius iššūkius stiprinant visuomenės atsparumą diasporoje pastebi?

Pasitaiko neigiamų komentarų netgi ir iš lietuvių, pavyzdžiui, po įrašais apie palaikymą Ukrainai. Tokiems turime nulį tolerancijos ir mandagiai paaiškiname savo poziciją, kad būtų labai aišku, kokia bendruomenės pozicija ir ką ji palaiko. Dauguma lietuvių diasporoje tikrai supranta realią situaciją būtent dėl to, kad kaip tauta esame išgyvenę panašius dalykus, todėl apie rusijos grėsmes daug aiškinti nereikia. Tad, kalbant apie lietuvių atsparumą, iššūkių nėra labai daug.

Kaip manai, koks yra ar galėtų būti lietuvių bendruomenių skirtingose šalyse vaidmuo, stiprinant visuomenės atsparumą ir ruošiantis pilietiniam pasipriešinimui?

Manau, kad tiesiog reikia imtis iniciatyvų, kurios yra prieinamos ir aktualios konkrečiai bendruomenei – prisidėti prie bendrų iniciatyvų, protestų su ukrainiečių bendruomene ar surengti specialius mokymus, organizuoti ne tik pramoginius renginius, bet ir tokius, kurie susiję būtent su pilietiniu pasipriešinimu, telkti, šviesti bendruomenę ir vietos gyventojus. Svarbiausia veikti, nes daug daryti galime ir už Lietuvos ribų. Mano asmenine nuomone, neveikti šiuo metu yra žalinga, nes esame tikrai pavojingoje geopolitinėje situacijoje, ir turime padėti savo valstybei kiek tik galime – diaspora yra galinga jėga.

Ko palinkėtum ar ką patartum kitų nedidelių lietuvių bendruomenių pirmininkams ar aktyviems nariams – kaip rasti savo vietą stiprinant mūsų, kaip tautos, saugumą? Kuo gali būti svarbus ir reikšmingas net ir mažos aktyvių ir motyvuotų žmonių grupelės indėlis?

Rasti savo vietą stiprinant šalies saugumą galime visi. Pirmininkams patarčiau būti aktyviems saugumo klausimu ir teikti jam pirmenybę, kiek įmanoma šiuo metu, kadangi, kaip minėjau, geopolitinė situacija yra karšta ir turime būti pasiruošę ir padaryti kuo daugiau. Be to, visi bendruomenės nariai gali būti aktyvūs ir siūlyti savo idėjas, imtis kuruoti atskirus projektus, megzti ryšius ir su ukrainiečių, ir su vietos bendruomene, nes niekada negali žinoti, kokios pagalbos mums patiems gali prireikti, jei ateitų diena X. Net ir mažos bendruomenės indėlis gali būti didelis, svarbiausia pasirinkti darbo, iniciatyvų kryptis ir jomis nuolat veikti, priminti apie vykstantį karą, apie mūsų saugumo iššūkius, reikia būti matomiems ir girdimiems. Tam nereikia daug žmonių – reikia motyvuotų žmonių veikti tautos labui.

Medijų rėmimo fondo (MRF) remiamas projektas „Pasaulio lietuvių informacinio atsparumo ir pilietinio pasirengimo didinimas: „Atspari diaspora – stipri Lietuva“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.